

Censura històrica: manipulació possible segons la Intel·ligència Artificial

Autor: Bienve Prados
Data de publicació: 10-07-2024

En Bienve Prados ha fet un seguit de preguntes a la Intel·ligència Artificial sobre la censura i la manipulació de la història. Aquí us en presentem les respostes.

Disposem de l'aplicació "ChatGPT"que l'empresa OpenAI, amb la versió de GPT 3.5 de la seva AI, ha desenvolupat pel sistema operatiu iOS. Concretament, ens hem descarregat la versió de l'aplicació 1.2023.179 (1490).

Com podrem veure en aquesta conversa, la versió 3.5 és molt políticament correcta. Intenta complaure el lector sense expressar idees que no combreguin amb l'ortodòxia. Es tracta de models de llenguatge que encara substitueixen la manca d'informació amb respostes generalistes o, fins i tot, inventades/errades o contradictòries. En aquest cas, no referenciades (altres models sí que referencien les seves respostes) i sense connexió a la xarx. És a dir, que limiten el seu coneixement al moment en què van ser creades, que va ser al 2021, amb el nombre de paràmetres (més de 175 milions) amb què van ser ensinistrades.

Es tracta, però, d'aplicacions que ens prometen un gran futur, també en el nostre camp de la recerca històrica. En Jordi Àlvarez ja ens va mostrar la forma en què es poden utilitzar per treure'ls el major profit possible.

A continuació, exposo el resultat d'una conversa sobre la censura a la història, feta amb aquesta aplicació.

"- Tu creus que hi pot haver censura a la història?

- Com a AI, no tinc opinions ni creences. No obstant això, puc informar-te que al llarg de la història hi ha hagut casos de

censura en diferents èpoques i societats. La censura pot prendre formes diverses, com la prohibició o restricció de llibres, pel·lícules, art, mitjans de comunicació i informació en general, amb l'objectiu de controlar o ocultar certes idees, informacions o expressions considerades inapropiades o perilloses pel poder establert.

La censura pot tenir raons polítiques, religioses, socials o culturals, i pot ser imposada per governs, institucions o grups influents. És important protegir la llibertat d'expressió i l'accés a la informació per garantir una societat lliure i informada.

- Coneixes la frase “la història l’escriuen els vencedors” ?

- Sí, conec la frase "la història l’escriuen els vencedors". És una expressió que destaca com la narrativa històrica sovint està influïda i modelada per aquells que han sortit victoriosos en conflictes o esdeveniments importants. Els vencedors tendeixen a tenir més poder i control sobre els registres històrics, la qual cosa pot fer que la seva perspectiva sigui dominant i prevalgui a la versió oficial dels esdeveniments.

Això pot portar al fet que certs aspectes de la història siguin omesos o tergiversats, la qual cosa, al seu torn, pot tenir un impacte en la percepció pública dels esdeveniments històrics. Com a resultat, es poden silenciar o minimitzar les veus i perspectives d'aquells que no estaven del costat guanyador en determinats moments històrics. És un recordatori de la importància d'examinar i qüestionar les narratives històriques per obtenir una comprensió més completa i equilibrada del passat.

- Què entens tu per “ tergiversats”, que tu dius ?

- Per "tergiversats", entenc que la informació o els fets històrics han estat alterats o distorsionats de manera intencionada per presentar una versió de la història que pot no ser fidel a la realitat. Això pot ocórrer per diverses raons, com la manipulació política, la propaganda, la supressió de certs detalls o esdeveniments o l'exageració de certs aspectes per afavorir una narrativa particular.

Quan es tergiversa la història, es poden presentar interpretacions esbiaixades o parcials dels esdeveniments, la qual cosa pot influir en com es perceben certs esdeveniments i en com s'entén el passat. És important ser conscient d'aquestes possibles tergiversacions i cercar fonts i perspectives diverses per obtenir una visió més completa i objectiva de la història.

- Però, si es tracta de documents antics, estàs dient que podrien estar manipulats?

Tens raó, si es tracta de documents antics o fonts històriques, és menys probable que estiguin manipulats directament, ja que són testimonis de l'època en què van ser creats. No obstant això, és important tenir en compte que, fins i tot, els documents antics poden tenir certes limitacions o ser influïts per la perspectiva del seu autor o de l'època en què van ser escrits.

En el context històric, els documents poden ser interpretats de diferents maneres, i és possible que hi hagi divergències entre els historiadors i investigadors en la seva interpretació. Aquestes divergències poden ser causades per diferents punts de vista, ideologies o interpretacions dels esdeveniments, i poden influir en la manera de com s'aborda i s'explica la història.

Per aquest motiu, a la recerca històrica, és essencial ser crític i utilitzar múltiples fonts per corroborar la informació. Això permet obtenir una comprensió més completa i precisa del passat, superant possibles prejudicis o interpretacions subjectives que puguin afectar la visió general.

- No volia dir jo que t’equivoquessis abans. Però penso que caus en una contradicció quan dius que els vencedors de tota època poden manipular els fets, i ara dius que els documents, si son antics, no poden estar manipulats.

Els vencedors de temps passats podien manipular o no els seus fets i, com que controlaven els arxius, manipular fets anteriors?

- Tens raó, i em disculpo si la meva resposta anterior ha semblat contradictòria. M'he expressat de manera inadequada. Per aclarir-ho, permet-me que ho reformuli:

Els documents antics, en principi, proporcionen una font important i valuosa d'informació sobre el passat, ja que són testimonis directes de l'època en què van ser creats i poden oferir una perspectiva autèntica dels esdeveniments d'aquell temps. No obstant això, no són infal·libles i poden tenir certes limitacions, com ara errors, interpretacions subjectives o omissions involuntàries.

Els vencedors de temps passats han tingut en certes ocasions la capacitat de controlar els arxius i la narrativa històrica, cosa que els ha permès influir en la percepció pública dels esdeveniments i, fins i tot, suprimir o alterar informació que no els fos favorable.

No obstant això, la investigació històrica, mitjançant el treball de diversos historiadors i acadèmics, s'esforça a corregir aquestes possibles manipulacions i aquesta falta d'objectivitat. Mitjançant l'ús de múltiples fonts, comparacions i anàlisis crítiques, els historiadors poden obtenir una visió més completa i precisa del passat, superant les influències negatives que la manipulació històrica pot tenir sobre els documents i les fonts antigues.

- Em dius, per tant, que poden tenir errors, interpretacions subjectives i omissions involuntàries. És a dir, que els vencedors podien fer de tot a l'escriure la història i, finalment, em dius que els seus documents no poden estar directament manipulats per ells.

Tens raó, i ho sento per la confusió. Em disculpo per l'errada anterior.

Per aclarir-ho:, els documents antics poden tenir errors, interpretacions subjectives i omissions involuntàries, i això no implica necessàriament que els vencedors directament manipulin aquests documents. La seva manipulació podria succeir en la seva interpretació i en la forma en què són presentats i utilitzats per a construir una determinada narrativa històrica.

Els vencedors poden exercir control sobre els arxius i fonts d'informació disponibles, i això podria influir en la manera com s'interpreta i presenta la història. Podrien suprimir o ignorar certes perspectives i esdeveniments per donar més rellevància als seus propis èxits o per ocultar detalls incòmodes. Això pot crear una distorsió de la història en benefici dels vencedors.

Malgrat això, és important destacar que la recerca històrica i la comunitat acadèmica s'esforcen a analitzar críticament aquests documents i aquests arxius per evitar aquest tipus de manipulacions. Mitjançant la utilització de múltiples fonts i perspectives diverses, els historiadors poden descobrir i comprendre millor les narratives ocultes o oblidades, proporcionant una visió més equilibrada i precisa del passat.

-Veig que ets molt reticent a relacionar les dues qüestions alhora. D'una banda, acceptes la intervenció dels vencedors en el relat de la història. Però, curiosament, defenses que els documents antics històrics no poden ser fruit d'aquesta intervenció. ¿Com s'ho han fet els vencedors per fer triomfar la seva versió de la història sense documents que no hagin manipulat els seus censors?

Tens raó. Em disculpo si les meves respostes anteriors no han estat prou clares o han donat la impressió d'una contradicció.

Els vencedors, al llarg de la història, han tingut diferents maneres d'influir en la narrativa històrica per fer triomfar la seva versió dels esdeveniments, fins i tot quan els documents antics han estat objecte d'intervenció. Algunes de les tàctiques que han utilitzat inclouen:

1. Control dels arxius: els vencedors han tingut la possibilitat de controlar els arxius i els registres històrics; per tant, poden manipular o suprimir certa informació per afavorir la seva versió.

2. Narrativa oficial: poden imposar una narrativa oficial que els representi de manera positiva i justifiqui les seves accions, alhora que desacrediten i silencien perspectives contràries.

3. Propaganda: utilitzen la propaganda per difondre la seva versió dels fets, repetint narratives que els beneficiïn i en minimitzin els aspectes negatius.

4. Supressió d'opinions opositores: poden reprimir opinions o versions alternatives que no s'ajustin a la seva agenda o que qüestionin el seu domini.

5. Reescriptura selectiva: poden reescriure i reinterpretar documents antics de manera selectiva per adaptar-los a la seva narrativa.

És important destacar que, malgrat els esforços dels vencedors per manipular la història, la investigació històrica moderna s'esforça per ser crítica i objectiva. Mitjançant l'ús de mètodes d'anàlisi, contrast de fonts, investigació múltiple i rigor acadèmic, els historiadors intenten desenterrar la veritat i comprendre el passat de manera més completa i precisa, superant les possibles manipulacions que poden haver ocorregut en els documents antics".

L'apoteosi final s'acaba de donar quan la IA, per resoldre que si acceptem que els documents sí que poden haver estat manipulats, ens deixa tranquils explicant-nos que "la investigació crítica i moderna s'esforça per ser crítica i objectiva". Això en una societat civilitzada. És clar que aquesta IA no ha llegit els qui van escriure a Sapiens el famós atac a l'Institut Nova Història, o dins de l'acadèmia, on es defensa la veracitat de tots els documents.

S'han suprimit del xat original les vegades que va ser necessari recordar a la IA que em donés respostes en català.

El xat que la IA de OpenAI ha anomenat "Censura històrica: Manipulació possible" es pot revisar i llegir a: https://chat.openai.com/share/373f1d18-fbe-41fb-9e36-1222dd11e62e.

La part final continuada al mateix xat el dia següent, no ha estat, per motius que desconec, enllaçada dins del mateix xat, malgrat que dins d'aquest s'hi ha inclòs també un altre tema inicial que no té res a veure amb aquest tema ni títol.

Bienve Prados